
Saknr: 2020/35844-3
Saksbehandlar: Ingeborg Lie Fredheim

Saksgang

Utval	Utv.saknr.	Møtedato
Hovudutval for opplæring og kompetanse		13.05.2020
Fylkesutvalet		28.05.2020
Fylkestinget		09.06.2020

Prinsipp for ny budsjettmodell for dei vidaregåande skulane i Vestland fylkeskommune

Forslag til vedtak

Følgjande prinsipp vert lagt til grunn for ny budsjettmodell for tildeling av ressursar til dei vidaregåande skulane i Vestland fylkeskommune:

1. Det vert lagt til grunn rammebudsjettering. Mål- og strategidokumentet vil definere prioriterte satsingsområde som grunnlag for budsjett- og økonomiplanarbeidet.
2. Tildelinga skal i hovudsak vere basert på tal klassar, og må ta omsyn til m.a. naudsynt breidde i tilbodet, halve klassar, leiingsressurs, andre stillingsressursar og variable driftskostnader ved høg oppfylling i klassar.
3. Ny budsjettmodell vert sett i verk frå 01.08.2021. Det må utarbeidast overgangsordningar for å tilpasse drifta fullt ut til ny modell frå 2022.

Samandrag

Saksutgreiinga tek utgangspunkt i grunnprinsipp basert på intensjonsavtalen for samanslåing av fylkeskommunane.

Fylkesrådmannen rår til at det vert lagt til grunn rammebudsjettering. Mål- og strategidokumentet vil definere prioriterte satsingsområde som grunnlag for budsjett- og økonomiplanarbeidet.

I saka utgreier fylkesrådmannen to ulike hovudprinsipp for tildeling til dei vidaregåande skulane; grunnfinansiering i hovudsak basert på tal elevar eller tal klassar. Fylkesrådmannen rår til at tildelinga til dei vidaregåande skulane i hovudsak skal vere basert på tal klassar, og at budsjettmodellen m.a. må ta omsyn til naudsynt breidde i tilbodet, halve klassar, leiingsressurs, andre stillingsressursar og variable driftskostnader ved høg oppfylling i klassar.

Fylkesrådmannen rår vidare til at verknadstidspunkt for ny budsjettmodell vert 01.01.2021 og at det vert utarbeidd overgangsordningar for å tilpasse drifta fullt ut til ny modell frå 01.01.2022.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Bjørn Lyngedal
fylkesdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Saksutgreiing

1. Bakgrunn for saka

1.1 Tidlegare politiske saker

Fellesnemnda handsama 19.12.18 PS 55/2018 *Prinsipp for ny budsjettmodell i dei vidaregåande skulane - DP 1.4*. Utvalet gjorde følgjande vedtak:

«Det overordna prinsippet om tildeling i hovudsak basert på tal grupper per utdanningsprogram vert lagt til grunn for budsjettmodell for tildeling av ressursar til dei vidaregåande skulane i Vestland fylkeskommune.

1. Prosjektlear skal:
 - a. utarbeide ein budsjettmodell der tildelinga i hovudsak er basert på tal klassar/grupper per utdanningsprogram. Som ein del av dette arbeidet må det vurderast om nokre budsjettelement skal tildelast uavhengig av tal grupper.
 - b. vurdere behovet for overgangsordningar i overgangen til Vestland fylkeskommune
2. Prinsippa for ny budsjettmodell vert lagt fram for fellesnemnda våren 2019.»

Fellesnemnda handsama 13.03.19 PS 18/2019 *Budsjett 2020/økonomiplan 2020-2023 - vidareprosess*. I saka vart det lagt til grunn at det var det nye fylkestinget, ikkje fellesnemnda, som skulle vedta prinsippa for ny budsjettmodell. Nemnda gjorde følgjande vedtak i saka:

- «
1. Dagens budsjettmodellar for tildeling til dei vidaregåande skulane vert vidareførde for 2020.
 2. Prinsippa for ny budsjettmodell, gjeldande frå 2021, vert lagt fram for fylkestinget som ein del av økonomiplansaka i desember 2019.»

I referatsak 3/2019 til fylkestinget *Melding om arbeidet med ny budsjettmodell* vart det lagt til grunn at fylkesrådmannen ville leggje fram sak for fylkestinget i mars 2020 om prinsippa for ny budsjettmodell for dei vidaregåande skulane frå 2021.

Fylkestinget vedtok som ein del av budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 (PS-sak 14/2019) at det skulle settast i gang eit arbeid med å etablere eit mål- og strategidokument som skal vere eit viktig verktøy for utviklinga av vidaregåande opplæring i Vestland. Det vart vidare lagt til grunn at fylkestinget vil kome attende til harmonisering mellom dei ulike skulane i fylket i budsjett 2021, forutsett at arbeidet med mål- og strategiplanen er ferdig og kan leggjast til grunn.

I PS 1/2020 *Mål og strategiar - mandat og prosess*, vedtok hovudutval for opplæring og kompetanse at prosessen med å utarbeide ny budsjettmodell for sektoren måtte innrettast i samsvar med prosessen for mål og strategiar. I RS 2/2020 til fylkestinget var det fylkesrådmannen si vurdering at fylkesrådmannen først ville kunne legge fram prinsippa for ny budsjettmodell for fylkestinget i juni 2020.

Fylkesrådmannen legg i denne saka fram prinsipp for ny budsjettmodell for dei vidaregåande skulane i Vestland fylkeskommune.

1.2 Prosess

Det er i samband med ny budsjettmodell for dei vidaregåande skulane oppretta:

- styringsgruppe samansett av saksordførar, fylkesdirektør, assisterande fylkesdirektør og områdeleiarar.
- prosjektgruppe samansett av ein rektor frå kvart område, to fylkeshovudtillitsvalde og tilsette i økonomistaben i avdeling for opplæring og kompetanse
- arbeidsgruppe samansett av tilsette i økonomiseksjonen hos fylkesrådmannen og økonomistaben i avdeling for opplæring og kompetanse.

Prinsippa for ny budsjettmodell har vore tema på fleire møte med rektorgruppa, der rektorane har fått høve til å kome med innspel.

Prinsippa for ny budsjettmodell har vore tema på informasjons- og drøftingsmøte, der dei fylkeshovudtillitsvalde i sektoren har fått høve til å kome med innspel til grunnlagsarbeidet for prinsippa.

1.3 Avgrensing

1.3.1 *Tilpassa opplæring inkl spesialundervisning*

Fylkesrådmannen ser det som naturleg at også tildeling til tilpassa opplæring inkl. spesialundervisning vert ein del av ny budsjettmodell. Fylkesrådmannen legg opp til ei eiga sak om organisering av dette tilbudet hausten 2020. Prinsippa for tildeling til dette føremålet inngår difor ikkje i denne saka.

1.3.2 *Krav til tal elevar i klassar og oppfylling i klassar*

Krav til plasstal pr klasse kan ha store konsekvensar både økonomisk og for tilbods- og skulestruktur, dette særskilt for skulane i distriktet. Ei avklaring her er difor viktig med tanke på målsettingane i intensjonsplanen om berekraftig forvaltning av ressursar og eit likeverdig tilbod i heile fylket.

I utgreiinga av tal klassar som prinsipp for grunnfinansiering er det lagt til grunn at det må ligge føre krav om minimumsoppfylling ved oppretting av klassar. Dette for å sikre god og berekraftig ressursutnytting.

Fylkesrådmannen legg opp til at krav til tal elevar i klassar og krav til minimumsoppfylling i klassar vert avklara i saka om opplæringstilbodet hausten 2020. Det vil vere mogleg å arbeide vidare med ny budsjettmodell utan avklaring på dette punktet.

2. Vedtakskompetanse

På bakgrunn av tidlegare vedtak i fylkestinget er det lagt til grunn at det er fylkestinget som har kompetanse til å vedta prinsippa for ny budsjettmodell.

3. Grunnprinsipp

På basis av dei politiske målsettingane i intensjonsplanen for samanslåing av fylkeskommunane til Vestland, vedteken av fylkestinga i februar 2017, arbeider fylkesrådmannen ut frå følgjande grunnprinsipp:

1. Elevar og lærlingar skal møte ei opplæring med høg kvalitet
2. Den vidaregåande opplæringa skal bidra til berekraftig forvaltning av ressursar
3. Den vidaregåande opplæringa skal gjennom eit breitt og likeverdig opplæringstilbod bidra til ei god samfunnsutvikling med:
 - gode og vekstkraftige lokalsamfunn
 - sterke by- og senterområde

Prinsipp for tildeling av ressursar til dei vidaregåande skulane er ein del av grunnlaget for å nå dei politiske målsettingane i intensjonsplanen. Fylkesrådmannen ser det difor som naturleg å vurdere prinsippa for ny budsjettmodell opp mot nemnde grunnprinsipp.

Det er vidare lagt til grunn at budsjettmodellen skal vere føreseieleg, rettferdig, fleksibel og bidra til effektiv drift. I tillegg er det ønskjeleg at modellen er så enkel og forståeleg som mogleg.

4. Vurderingar og verknader

Økonomi: Det er i arbeidet med ny budsjettmodell lagt til grunn at modellen skal vere ein fordelingsmodell, og ikkje ha konsekvensar for den samla økonomiske ramma for skulane. Det er likevel grunn til å sjå føre seg at dei økonomiske utfordringane fylkeskommunen står overfor vil komplisere arbeidet med ny budsjettmodell. Prinsippa for ny budsjettmodell vil legge føringar på korleis den samla økonomiske ramma skal fordelast på skulane. Gjennom arbeidet med utforming av ny budsjettmodell må det gjerast nærare vurderingar av dei økonomiske verknadene for ulike typar skular og kva kompensasjonsordningar som må etablerast for å sikre ei vidaregåande opplæring i samsvar med grunnprinsippa i intensjonsplanen.

Klima: Budsjettmodellen er basert på grunnprinsippa, det det m.a. er lagt til grunn at den vidaregåande opplæringa skal bidra til berekraftig forvaltning av ressursar.

Folkehelse: Forsking syner at gjennomføring av vidaregåande opplæring har stor effekt på livskvaliteten og folkehelsa. Arbeidet med budsjettmodellen er basert på grunnprinsippa i intensjonsplanen for samanslåing der det m.a. er lagt til grunn at elevar og lærlingar skal møte ei opplæring med høg kvalitet.

Regional planstrategi: Prosessen med å utarbeide ny budsjettmodell for sektoren skal innrettast i samsvar med prosessen for mål og strategiar, jf. vedtak i PS-sak 1/2020 Mål og strategiar - mandat og prosess til hovudutval for opplæring og kompetanse. Mål- og strategidokumentet skal setje ei tydeleg retning og omfatte strategiar for utvikling av den vidaregåande opplæringa i Vestland. Dette skal syne korleis ungdom både i sentrumsområda og i distrikta kan få eit mest mogleg likeverdig tilbod. Regional planstrategi og utfordringsbiletet for Vestland vil gje retning for dette arbeidet.

5. Rammebudsjettering vs. øymerking av midlar/definering av nedtrekk

Val av prinsipp er her knytt til i kva grad ein politisk ønskjer å styre sektoren gjennom økonomiske verkemiddel; er det ønskeleg politisk å gje retning på overordna nivå med rammebudsjettering som prinsipp, eller å styre politisk også på tiltaksnivå med øymerking/definering av nedtrekk som prinsipp for å nå definerte politiske målsettingar?

Tilbakemeldingane frå dei vidaregåande skulane syner at dei ønskjer størst mogleg grad av lokalt handlingsrom. Samstundes vert det frå ein del skular meldt inn at for å kunne realisere føringar frå politisk nivå ønskjer dei ei tildeling som syner prioriteringane gjennom øymerking. Dei viser til at definerte nedtrekk forankra på politisk nivå vil kunne sikre at ein tek stilling til om ein innanfor den økonomiske ramma til skulane kan realisere politisk initierte satsingar. På den andre sida ser dei det som ei føremon at skulane får eit prosentvis nedtrekk, fordi skulane sjølv kan styre kvar reduksjonen skal gjennomførast.

Utdanningsforbundet har kome med innspel på at tilbakemelding ein bør legge til grunn ein kombinasjon av fridom for skulane til å organisere ut frå lokale behov og øymerking for stillingar/satsingar ein vedtek og som skulane skal ha. Ved innsparingskrav meiner dei desse i stor grad må vere definerte og ikkje ligge som prosentvise ostehøvelkutt.

Begge tidlegare budsjettmodellar legg til grunn rammebudsjettering, men det har i Sogn og Fjordane sin modell vore lagt opp til større grad av øymerking av midlar og konkretisering av tiltak knytt til politiske prioriteringar, både når det gjeld satsingsområde og reduksjonstiltak, enn i Hordaland sin modell.

Konsekvensen av å øymerke midlar og å definere nedtrekk er at det lokale handlingsrommet - dvs. rektor sin handlefridom - vert redusert. Rammebudsjettering gir mindre grad av politisk styring på tiltaksnivå og aukar den lokale handlefridomen slik at satsingar og reduksjonstiltak betre kan tilpassast føresetnader knytt til den ein skule.

Stramme økonomiske rammer kan på den eine sida vere argument for rammebudsjettering og mindre grad av øymerking, då det kan vere vanskeleg å bandlegge midlar i eit stramt budsjett. På den andre sida vil stramme økonomiske rammer stille større krav til å finne friske midlar for å få gjennomført nye politiske satsingar, då det ikkje er rom for nye satsingar innanfor rammene.

Det er mogleg å sjå føre seg kombinasjonar av desse prinsippa. Det er då vesentleg at ein politisk er tydeleg når det gjeld på kva område ein ønskjer å styre politisk og på kva område det er lokalt handlingsrom. Mål- og strategidokumentet vil definere prioriterte satsingsområde som grunnlag for budsjett- og økonomiplanarbeidet.

Konklusjon:

Fylkesrådmannen si vurdering er at det i det vidare arbeidet bør leggest til grunn rammebudsjettering. Mål- og strategidokumentet vil definere prioriterte satsingsområde som grunnlag for budsjett- og økonomiplanarbeidet.

6. Vurdering av hovudprinsipp for tildeling av ressursar - grunnfinansiering i hovudsak basert på tal elevar eller tal klassar?

Fellesnemnda vedtok i PS 55/18 at tildelinga av ressursar til dei vidaregåande skulane i hovudsak skulle vere basert på tal klassar. I ettertid vart det lagt til grunn at det var fylkestinget i Vestland, og ikkje fellesnemnda, som skulle vedta prinsippa for ny budsjettmodell. Fylkesrådmannen finn det difor rett også å legge fram hovudprinsippet for tildeling av ressursar for fylkestinget til vurdering.

Tildeling av ressursar til dei vidaregåande skulane kan skje etter to ulike hovudprinsipp:

1. Tildeling i hovudsak basert på tal elevar
2. Tildeling i hovudsak basert på tal klassar

Det er og mogleg å sjå føre seg ulike kombinasjonar av dei to hovudprinsippa. Ein del budsjettelement er, uavhengig av val av hovudprinsipp, naturleg å tildele ut frå andre kriterium enn tal grupper eller tal elevar. Dette kan til dømes vere faste kostnader knytt til drift av skulebygg.

Storleiken på skulane i Vestland fylkeskommune varierer frå om lag 130 til om lag 1000 elevar. I tillegg er det stor variasjon i tal utdanningsprogram og programfag ved skulane. Variasjonen i storleik og kompleksitet på skulane gjer det utfordrande å finne ein budsjettmodell som sikrar likeverdige tenester. Det er difor ikkje realistisk å sjå føre seg ein reindyrka budsjettmodell utan noko form for kompenserande tilskot eller korrigeringsfaktorar.

Val av hovudprinsipp for tildeling har ikkje konsekvensar for den samla økonomiske ramma til dei vidaregåande skulane. Fylkesrådmannen legg til grunn at det berre er fordelinga mellom skulane som vert påverka av prinsippa for tildeling.

Begge budsjettmodellane i tidlegare Hordaland og Sogn og Fjordane fylkeskommunar tildeler ressursar i hovudsak ut frå tal klassar.

6.1 Tildeling i hovudsak basert på tal elevar

Dette hovudprinsippet er basert på tildeling til skulane ut frå tal elevar. Skular med høg oppfylling i klassar vil i denne modellen kome betre ut økonomisk enn skular med lågare oppfylling. Skular med god tilgang til elevar og høg oppfylling vil såleis kunne skaffe seg eit handlingsrom som kan nyttast til auka kvalitet på tenestene, noko som igjen kan verke rekrutterande. For skular med låg oppfylling vil dette tildelingsprinsippet vere ei utfordring, då lågt elevtal i grupper medfører tilsvarande låg ressurstildeling, medan skulane i liten grad kan redusere kostnader før heile klassar fell bort. Ressurstildeling i hovudsak etter elevtal kan difor gje skular med låg oppfylling reduserte føresetnader for å kunne gje tilbod av høg kvalitet.

Tildeling etter elevtal gir eit insentiv til kostnadseffektiv drift og god kapasitetsutnytting. Det er likevel ein føresetnad for god kapasitetsutnytting at det er samsvar mellom dimensjoneringa av opplæringstilbodet på den einskilde skule og skulen sitt søkjargrunnlag. Ved å stille krav til minimumsoppfylling i klassar reduserer ein behovet for slike insentiv.

Ved tildeling etter dette hovudprinsippet vil det vere behov for å nytte særskilte tilskot for å sikre at også skular med få elevar og låg kapasitetsutnytting kan oppretthalde eit kvalitativt godt tilbod slik at alle elevane i fylket får eit godt tilbod med naudsynt breidde. Dette kan t.d. gjerast ved å tildele skulane ein grunnressurs uavhengig av elevtal.

6.2 Tildeling i hovudsak basert på tal klassar

Ressurstildeling etter dette hovudprinsippet vil i hovudsak vere ut frå fag- og timefordelinga i det einskilde utdanningsprogram på dei ulike trinna og arbeidstidsavtalen for dei tilsette. Hovudprinsippet tek utgangspunkt i at tal undervisningstimar er dei same om klassen har få eller mange elevar. Lønskostnaden ved ein klasse vil difor i hovudsak vere den same om det er høg eller låg oppfylling i klassen. Klassar med låg oppfylling får tildelt same budsjett som klassar med høg oppfylling på det same utdanningsprogrammet. Tildeling etter dette hovudprinsippet gir i stor grad føreseielege økonomiske rammer.

Dei vidaregåande skulane har gjeve innspel på at føreseielege rammer er avgjerande for å sikre eit likeverdig opplæringstilbod med god kvalitet for alle elevar. Dei ønskjer ein budsjettmodell som gir størst mogleg føreseielegheit og som sikrar eit godt og likeverdig opplæringstilbod. Skulane meiner dette best kan ivaretakast gjennom ei grunnfinansiering basert på tal klassar.

Dei vidaregåande skulane i fylket har ulik grad av kapasitetsutnytting. Ut frå vedteken kapasitet er det kvart år ledige elevplassar. Einskilde utdanningsprogram/programfag har dårleg oppfylling. Ei utfordring med tildeling etter dette hovudprinsippet er å sikre god kapasitetsutnytting. For å sikre god og berekraftig ressursutnytting med tildeling etter dette hovudprinsippet er det difor viktig at det ligg føre krav om minimumsoppfylling ved oppretting av klassar.

Tildeling etter dette hovudprinsippet legg eit godt grunnlag for eit likeverdig og godt opplæringstilbod i oppretta klassar. I samband med utarbeiding av budsjettmodell må likevel behovet for kompensierende tilskot vurderast. Slike tilskot kan m.a. vere aktuelle for å sikre;

- naudsynt breidde i oppretta tilbod. Dette kan t.d. vere aktuelt for skular som tilbyr studiespesialisering med berre ein klasse på kvart nivå.
- minimumsressurs for forsvarleg drift av små skular og skular med delt skulestad.

I samband med utarbeiding av budsjettmodell må også føresetnader for krav om stordriftsfordelar vurderast.

6.3 Konklusjon

Samla sett er det fylkesrådmannen si vurdering at tildeling i hovudsak basert på tal klassar gir best grunnlag for å nå målsettingane om å gje elevar i heile fylket likeverdige opplæringstilbod og opplæring av høg kvalitet.

7. Nærare om tildeling i hovudsak etter tal klassar

Opplæringstilbodet i Vestland vert fastsett politisk og inntaket er i stor grad sentralt styrt. Arbeidet med saka om opplæringstilbodet og inntaksarbeidet vil m.a. vere basert på føresetnaden om høgast mogleg oppfylling i klassar. Denne føresetnaden må også gjelde når skulane, i siste fase, overtek inntaket.

Det er lagt til grunn at ein klasse treng same pedagogressurs uavhengig av elevtal og at oppretta klassar skal vere finansierte.

7.1 Breidde i tilbod

7.1.1 Alle skular med studiespesialisering skal kunne tilby spesiell studiekompetanse

Eit tilbod om studiespesialiserande utdanningsprogram avgrensa til tilbod berre på vg1 eller tilbod avgrensa til generell studiekompetanse, vil raskt kunne bli mindre attraktive tilbod enn tilbod også om spesiell studiekompetanse. Dette kan bidra til ei utvikling av A- og B-skular. Det er brei semje i rektorgruppa om at alle skular med studiespesialisering må kunne tilby spesiell studiekompetanse. Etter fylkesrådmannen si vurdering inneber grunnprinsippet om eitt breitt og likeverdig tilbod for alle, at elevane, uansett kva skule dei tek studiespesialisering ved, må kunne ha høve til å oppnå både generell og spesiell studiekompetanse. Det må i det vidare arbeidet med ny budsjettmodell vurderast korleis skular med få parallellar på studiespesialisering må kompensereast for å kunne tilby både generell og spesiell studiekompetanse.

Det bør vere eit satsingsområde framover å utvikle samarbeidet mellom skular for å kunne ta i bruk digitale løysingar for å tilby auka breidde i tilbod.

7.1.2 Fleire klassar på yrkesfag

Det er i begge tidlegare budsjettmodellar lagt til grunn redusert ressurs som følgje av føresetnad om samanslåing i kroppsøving og samfunnsfag på yrkesfag. Dette bør vidareførast i ny budsjettmodell.

7.1.3 Fleire klassar på studieførebuande utdanningsprogram

Det må vurderast korleis ein kan hente ut økonomisk effekt av å fyller opp språk og programfaggrupper.

7.1.4 Konklusjon

Det må i det vidare arbeidet med ny budsjettmodell vurderast korleis skular med få parallellar på studiespesialisering må kompensereast for å kunne tilby både generell og spesiell studiekompetanse.

Det bør vere eit satsingsområde framover å utvikle samarbeidet mellom skular for å kunne ta i bruk digitale løysingar for å tilby auka breidde i tilbod.

Det må vidare vurderast korleis ein kan hente ut økonomisk effekt av samanslåing i fag ved fleire klassar på same nivå.

7.2 Tildeling til halve klassar

Hovudprinsippet om at tal undervisningstimar er dei same om klassen har få eller mange elevar, legg grunnlag for at det er kostnadskrevjande med halve klassar. I prinsippet vil ein halv klasse ut frå dette koste dobbelt så mykje per elev som ein heil klasse. I nokre tilfelle vil det likevel vere behov for å opprette halve klassar; dette t.d. fordi arbeidslivet har behov for særskilt kompetanse, men i avgrensa omfang, eller fordi det ikkje er søkargrunnlag for å opprette ein heil klasse i eit fagområde. For å redusere kostnaden ved halve klassar har det vore ei målsetting å kople halve klassar i ulike yrkesfaglege utdanningsprogram, slik at dei kan ha fellesfaga samla og programfaga kvar for seg. Dette er mogleg å få til, men krev god organisering ikkje minst med tanke på å lukkast med yrkesretting av programfaga.

Dei to tidlegare fylkeskommunane har hatt følgjande tildeling til halve klassar; Hordaland: 0,75 klasseressurs pr halve klasse, Sogn og Fjordane: 0,50 klasseressurs til fellesfag og 1,00 klasseressurs til programfag pr halve klasse. Begge fylkeskommunane har vore restriktive når det gjeld oppretting av halve klassar.

Ut frå ei kostnadmessig vurdering meiner fylkesrådmannen at ein generelt bør vere restriktiv med oppretting av halve klassar. Dersom ein i ein skilde tilfelle likevel må opprette halve klassar, bør det vere ein hovudregel at ein må kunne kombinere to halve klassar på same skule. Dette for å sikre forsvarleg ressursbruk og god kvalitet på opplæringa.

Konklusjon:

Ut frå ei kostnadmessig vurdering bør ein generelt vere restriktiv med oppretting av halve klassar. Dersom ein i ein skilde tilfelle likevel må opprette halve klassar, bør det vere ein hovudregel at ein må kunne kombinere to halve klassar på same skule. Etter fylkesrådmannen si vurdering bør det leggast til grunn ei ressurstildeling der to halve klassar kan drivast innanfor ramma av 0,75 klasseressurs pr klasse.

7.3 Tildeling av leiingsressurs

Organisering av leiinga på dei vidaregåande skulane inngår i mandatet for delprosjekt 1.9 *Organisering av vidaregåande opplæring*. Notat med sluttrapporten frå delprosjektet som vedlegg, vart lagt fram for administrasjonsutvalet på møtet 22.04.20. Sluttrapporten inneheld m.a. tilråding til leiarstruktur og minimumsressurs for rektor og avdelingsleiarar.

I sluttrapporten vert det tilrådd at rektor skal ha 100% leiingsressurs, at alle skular skal ha ein assisterande rektor, at assisterande rektor også skal ha ansvar for ei avdeling, at avdelingsleiar til vanleg skal ha minimum 70% leiingsressurs og at det til vanleg skal vere minimum tre personar i den pedagogiske leiinga på kvar skule. Det er i tilrådinga lagt til grunn at små skular vil kunne inngå ei ordning med redusert leiingsressurs i samråd med områdeleiar.

Tildeling til leiing må inngå i budsjettmodellen.

Konklusjon:

Tilrådinga i sluttrapporten frå delprosjekt 1.9 *Organisering av vidaregåande opplæring* vert lagt til grunn for arbeidet med ny budsjettmodell.

Det må i ny budsjettmodell definerast eit kriteriesett for tildeling til leiingsressurs.

Minimum leiingsressurs for små skular vert 200%.

7.4 Tildeling til andre stillingsressursar

Andre stillingsressursar kan t.d. vere merkantilt personale, bibliotekar, miljøkoordinator, arbeidslivskontakt eller e-pedagog. Tildeling til dette føremålet må inngå i budsjettmodellen.

Konklusjon

Det må i ny budsjettmodell definerast eit kriteriesett for tildeling til andre stillingsressursar.

7.5 Kompensasjon for variable driftskostnader ved høg oppfylling i klassar

Når det gjeld variable driftsutgifter (andre driftsutgifter enn løn) vil det etter fylkesrådmannen si vurdering som utgangspunkt vere naturleg å berekne ein sats pr klasse. For å legge til rette for ein mest mogleg rettferdig modell og bidra til effektiv drift, bør det i samband med utarbeiding av budsjettmodellen vurderast å differensiere tildelinga noko, slik at skular med høg oppfylling i klassar får kompensert variable driftsutgifter for dei siste elevane pr elev.

Budsjettmodellane i dei to tidlegare fylkeskommunane er ulike på dette punktet; i Hordaland har driftsutgiftene vore tildelt med ein sats pr klasse for inntil 85% oppfylling, medan driftsutgifter for elevar ut over 85% oppfylling (opp til 100%) har vore tildelt pr elev. I Sogn og Fjordane har det vore tildelt same sats pr klasse, uavhengig av elevtal, bortsett frå midlar til gratis læremiddel, som har vore tildelt med ein sats pr innteken elev.

Konklusjon:

Variable driftsutgifter bør bereknast som ein sats pr klasse. I det vidare arbeidet med ny budsjettmodell bør tildelinga differensierast, slik at skular med høg oppfylling i klassar får kompensert variable driftsutgifter for dei siste elevane pr elev.

8. Verknadstidspunkt for ny budsjettmodell

I PS 18/2019 *Budsjett 2020/økonomiplan 2020-2023 - vidare prosess* vedtok fellesnemnda at dagens budsjettmodellar for tildeling til dei vidaregåande skulane vert vidareførde for 2020 og at ny budsjettmodell skulle vere gjeldande frå 2021.

Fylkesrådmannen rår til at framdrifta i dette arbeidet vert halde, slik at det vert budsjettert etter ny budsjettmodell frå 01.08.2021. Som følgje av den tette koplinga mellom ny budsjettmodell og arbeidet med mål og strategiar, ser fylkesrådmannen at det kan vere knapt med tid til å få på plass ny budsjettmodell med full økonomisk verknad frå verknadstidspunktet og meiner det difor må arbeidast fram overgangsordningar for 2021 for å sikre føreseielege rammer for skuledrifta for skular som får store økonomiske utslag av ny modell. Etter fylkesrådmannen si vurdering kan full effekt av ny budsjettmodell først reknast frå 2022.

9. Resultatoverføring

Fylkesutvalet gjorde følgjande vedtak i PS 19/2020:

«Fylkesutvalet godkjenner at ordning med fondsavsetjing/resultatoverføring for vidaregåande skular og tannhelsedistrikt vert lagt til grunn ved avslutting av rekneskapen for Vestland fylkeskommune.

Fylkesutvalet godkjenner slike føresetnader/grenser for ordninga:

- sektoren må samla ha positivt budsjettavvik.
- kvar vidaregåande skule/kvart tannhelsedistrikt kan ha samla fond på inntil 5% av nettobudsjettet (eiga grense for små skular).
- negative budsjettavvik må dekkast inn i budsjettet for skulen/tannhelsedistriktet to år etter
- av avviket oppstod.
- positive budsjettavvik utover grensene ovanfor vert ikkje sette av.

Reglar for fondsavsetjing og resultatoverføring for regnskapsåret 2021 og framover, skal vere ein del av arbeidet med ny budsjettmodell for dei vidaregåande skulane i Vestland fylkeskommune.»

På bakgrunn av vedtaket vil fylkesrådmannen hausten 2020 leggje fram sak med framlegg til reglar for fondsavsetjing og resultatoverføring for rekneskapsåret 2021 og framover.